

Aan	het Stafoverleg
Van	Hans Alders, NCG
Betreft	Rapportage verkenningfase 1, Integraal meerjarenprogramma
Datum	21 juni 2015

1. De verkenning geeft een goed zicht op de plannen en ideeën die bij de partijen in het gebied zijn opgehaald. Hoe staat het met de leefbaarheid, de effecten van de vergrijzing, de kansen en mogelijkheden van het gebied. Soms inclusief het effect van de aardbevingen, vaak geïnitieerd door andere ontwikkelingen (zoals de vergrijzing en de daaraan gekoppelde ontvolking). Daarbij gaat het niet uitsluitend om een beschrijving van de huidige situatie, maar vaak ook gekoppeld aan het "toekomstperspectief".
2. Vastgesteld kan worden dat de aardbevingen van invloed zijn op vaak reeds plaats vindende ontwikkelingen. Door de aardbevingen komen (of kunnen) ontwikkelingen en plannen in een versnelling (komen). Daarnaast zijn er zaken die door de aardbevingen worden beïnvloed maar overigens niet direct op de bestuurlijke en maatschappelijke agenda voorkomen.
3. De beschrijvingen worden vaak geplaatst in het licht van de rollen die vervuld moeten worden. Waar staat de NAM voor aan de lat, wie doet wat e.d. De vraag is of dit in deze fase van toegevoegde waarde is, of dat het belemmerend werkt op het verkrijgen van een compleet beeld. Immers afgezien van die vraag blijft een feit dat de aardbevingen een grote invloed hebben op het gebied en de ontwikkelingen en – hoe dan ook – van een antwoord moeten worden voorzien. Bepaalde zaken komen daarmee versneld op de agenda en bieden kansen (bv. het teruglopende leerlingenaantal zal van invloed zijn op het aantal scholen. Aanpak van de aardbevingsbestendigheid maakt het mogelijk om versneld in samenhang een aanpak te kiezen). Het is nodig om zicht te krijgen op de kosten, vervolgens te bezien welke bijdrage een integrale benadering daaraan kan leveren (werk met werk maken) en vervolgens te bezien wie welke kosten voor zijn rekening neemt.
4. De rapportage maakt opnieuw duidelijk dat de schadeafhandeling centraal dient te staan, zonder dat is er onvoldoende energie om de blik op de toekomst te werpen. **Voor de agenda van de NCG een belangrijk gegeven. De flankerende maatregelen (waaronder een regeling voor de financiering van het achterstallig onderhoud en de geschillenregeling) hebben om die reden een hoge prioriteit.** De aanpak van de schadeafhandeling (algemeen en specifiek) maakt geen onderdeel uit van de verkenning.
5. De minister van EZ zal voor 1 juli een besluit nemen over de omvang van de gaswinning in 2015. Voorts heeft hij aangekondigd een fundamentele herziening van het gasbeleid te onderzoeken. De eerst stap leidt tot een lager niveau dan eerder overwogen, de tweede aanpak zal – indien mogelijk – een veel verdergaande herziening kunnen impliceren. Het blijft derhalve noodzakelijk voortdurend goed te doordenken hoe voorkomen wordt dat de NCG ervaren wordt als een "doekje voor het bloeden".
6. De commissie Meijdam komt met belangrijke conclusies en aanbevelingen: dezelfde veiligheidsnormen als elders in Nederland (10-6); in het kerngebied rondom Loppersum is "versnelde actie" noodzakelijk (afkeurnorm voor bestaande bouw 10-4); de prognose van piekwaarde van de grondversnelling met 25% verlagen; werken met een "werkelijkheidsgetrouw" gemiddelde; kies voor een pragmatische en realistische aanpak voor publieksgebouwen en chemische industrie). De commissie had zich tot doel gesteld om in de richting van de inwoners van Groningen duidelijkheid te kunnen geven over de taakstelling die ten aanzien van de verstevigingsopgave ter hand dient te worden genomen. Helaas is dit in deze fase nog niet mogelijk. **De duiding van het gebied waaraan prioriteit dient te worden gegeven ligt nu op tafel en is**

richtinggevend voor het werk van de NCG. In overleg met de commissie zal nagegaan moeten worden hoe hieraan de komende tijd invulling kan worden gegeven (herberekenen individueel risico uitgaande van lagere piekwaarde van de grondversnelling op basis van een "werkelijkheidsgetrouw gemiddelde).

7. Een benadering waarin een integrale aanpak mogelijk is heeft de voorkeur. Acute situaties vragen om direct ingrijpen. Nagegaan zal moeten worden, gezien het advies van de commissie Meijdam – wat de omvang daarvan is in het kerngebied.
8. In de periode augustus-september zijn de lokale/regionale stuurgroepen aan het werk. Centrale vraag hoe ziet de versterkingsopgave er uit en hoe kunnen die ingepast worden in de leefbaarheidsplannen. Het rapport maakt duidelijk dat er soms leefbaarheidsplannen zijn, maar soms ook nog (verder) ontwikkeld moeten worden. **Hoe kan daaraan worden bijgedragen?**
9. Het is van belang om nu direct een "startnotitie" te maken voor de lokale/regionale stuurgroepen: welke vragen moeten worden beantwoord.
10. Het advies van de commissie Meijdam maakt het noodzakelijk dat er spoedig kan worden voorzien in een opkoopregeling en derhalve ook over een "woningbedrijf". **Beide zaken hebben top prioriteit.**
11. 2.3.3. Deelprogramma: wonen. Scherper moet enerzijds in beeld worden gebracht wat de invloed is van vergrijzing/ontvolking en anderzijds de kwaliteit van de woningen. Meer aandacht ook voor de benadering van de particuliere woningvoorraad.
12. 2.3.4. Onderwijs, zorg en welzijn (+ overige maatschappelijke voorzieningen). Op sommige onderdelen is al veel in beweging op andere niet. Veel van deze zaken moeten in samenhang met de aanpak van de woningvoorraad worden gezien. Ook hier moet sprake zijn van een realistische planning (inzicht in juli, kan dat in oktober al vertaald zijn in bouwplannen?).
13. 2.3.7. Economie: aandacht voor de landbouw is inderdaad een groot gemis. De kern van het gebied ligt in de noordelijke kleischil waar de landbouw dominant is. Het gaat over veel, maar niet daarover.
14. Het hoofdstuk roept de vraag op welke plaats wij toekennen aan het Economic Board. Zijn zij programmatisch in de lead of zien wij de Economic Board als een van de spelers? Wie zijn de spelers precies en wie speelt welke rol?
15. Hier wordt ook gesproken over "regional return": is hier aandacht besteed aan de afstemming met aanbestedings- en mededingingswetgeving?
16. Het is inderdaad de bedoeling om een en ander in een breder perspectief te plaatsen. De specificiteit van de Groninger arbeidsmarkt mag derhalve niet ontbreken. De vraag kan wel gesteld worden of zaken als "dorpscoöperaties of varianten van (on)voorwaardelijk basisinkomen of andere innovatief sociaal inclusieve systemen." daaraan in deze fase een bijdrage leveren.
17. Het is goed dat ook in beeld wordt gebracht onderwerpen waaraan tot nu toe niet of onvoldoende aandacht is besteed (zie 2.3.7.B.2.).
18. 2.3.8. Energietransitie: wat is het hoofddoel? Als we de woningen en gebouwen toch aanpakken maak ze dan energieneutraal (NOM). Veel gaat echter over de vorm. Weten we zeker dat – gelet ook op de samenstelling van de Groninger economie) dat een doelstelling is om onafhankelijk van het "net" te worden? Het eerste is het doel en daar moet het om gaan. Dit hoofdstuk moet de noodzaak daartoe en de kansen van "mee koppelen" in beeld brengen. Nu te veel een beschrijving van de versnippering van middelen e.d. Eerst het waarom en vervolgens het hoe (en bij dit laatste moet alles ter discussie kunnen staan). Waarom op voorhand uitgesloten dat er andere coalities tot stand kunnen komen (inclusief vormen van financiering) met de "traditionele" spelers, of vormen coöperatieve verbanden een doel op zichzelf?
19. **De notitie "Planning Programma Aardbevingsbestendig en kanrijk Groningen" is bepalend voor de verdere aanpak.** (Deze notitie is gedeeld met de belangrijkste stakeholders. Voorkomen moet worden dat er verschillende signalen worden afgegeven). De maanden augustus en september worden enerzijds benut om via de lokale/regionale stuurgroepen de afstemming met de

lokale plannen tot stand te brengen. Anderzijds kan die zelfde periode worden benut voor de functionele contacten. Werkconferenties over bv. wonen (met CVW, woningbouwcorporaties, Eigen Huis e.a.); zorg en welzijn (met de betrokken organisaties); energie (lokale initiatieven Energy Valley, bedrijven); economie (Economic Board, NOM); veiligheid (Veiligheidsregio, SBE); natte infra (waterschappen), droge infra (RWS, provincie). Het is goed om met elkaar vast te stellen welke onderwerpen vragen om een dergelijke werkconferentie/bijeenkomst en vervolgens aan te wijzen wie uit het team dat zal voorbereiden. Voorts wordt in deze periode ook aan maatschappelijke organisaties de ruimte geboden om hun zienswijzen kenbaar te maken. Langs deze weg halen we input van alle betrokkenen op.

20. De gebiedsteams zijn er in de eerste plaats voor de lokale/regionale stuurgroepen. Werkconferenties vanuit de verkenning passen daar niet in. Specifieke vragen kunnen via de gebiedstrekker worden ingebracht.
21. Zoals reeds opgemerkt vindt het overleg met de functionele organisaties plaats in de periode augustus/september. De NAM wordt via de NCG gedurende het gehele proces betrokken. Oktober is er voor de NCG om het concept programma op basis van alle inbreng verkregen tot en met 30 september 2015 te schrijven.
22. De maand november is de maand van het overleg: met de maatschappelijke organisaties (dat kan via de aangepaste Dialoogtafel;) en de Bestuurlijke Stuurgroep (overleg wordt gedaan door de NCG).
23. Dat betekent dat de maand juli er is om lopende verkenningen uit te voeren en de werkconferenties/bijeenkomsten voor te bereiden. Dat betreft ook de "startnotitie" voor de lokale/regionale stuurgroepen. In de maanden augustus/september vinden werkbijeenkomsten plaats met functionele organisaties en maatschappelijke organisaties.
24. Het resultaat van de verkenningen en van de "consultatie" in augustus/september) wordt dan gebruikt om het concept programma te schrijven in de maand oktober.
25. Ook de inhoudsopgave is te vinden in het genoemde document (inmiddels met alle partijen gecommuniceerd)
26. Op basis hiervan moet een voorstel worden gemaakt voor deze fase.

Overige opmerkingen:

- a. Overall waar gesproken wordt over OG moet worden gelezen NCG
- b. onafhankelijk kennisinstituut: zie advies commissie Meijdam
- c. dezelfde definities: een van de opgaven voor het MJP
- d. dezelfde veiligheidsnorm: zie advies commissie Meijdam
- e. transparantie en publiek toegankelijke informatievoorziening: opdracht NCG
- f. indien de Dialoogtafel wordt omgezet in een adviesorgaan voor maatschappelijke organisaties, zullen de "doe-taken" moeten worden overgebracht naar NCG (eventueel "uitbesteden")
- g. toetreden Veiligheidsregio: wettelijk bepaald. Bezien wat daarvoor nodig is.
- h. Speciale aandacht voor de vraag wat de ruimte zou moeten zijn voor nieuwbouw, gegeven ook de krimp
- i. Dorpsgemeenschappen uitnodigen tot plannen versterking dorp: zaak van de gemeenten
- j. Wat zijn "bloemkoolbuurtjes"?
- k. "kindcentra" (nadere toelichting) en de vraag of die moeten voorzien in opvang bij calamiteiten
- l. wat zijn de definities van centrumdorpen en waar is bepaald wat het voorzieningenpakket zou moeten zijn?
- m. Waar gaan de gedachten naar uit als gesproken wordt van een "regionale maakindustrie"?

- n. Waarom wordt gesproken over het "kosteloos" beschikbaar stellen van ruimte voor energieprojecten? Wie neemt deze kosten dan voor zijn rekening?
- o. Nadere uitwerking waarom het juridisch en principieel niet te verantwoorden is dat eigenaren worden verplicht om te investeren ten gevolge van de versterkingsoperatie als het gaat om het verduurzamen.